Hukuk Bölümü 2012/519 E. , 2013/98 K.

- **3257 SAYILI SINEMA, VIDEO VE MÜZIK ESERLERI KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASININ IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, YENI DÜZENLEME DE GÖZETILEREK ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : L.K.

Vekili : Av. M.O.B.

Davalı : Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanlığı

O L A Y : Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeni'nin, 8.8.2007 gün ve 232 sayılı kararı ile, davacının işyerinde 101 adet bandrolsüz film ve program cd'si bulunduğu belirtilerek, davacıya 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'nun 9 ve 12. maddesi uyarınca 2.292,70 YTL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

Eskişehir 1. Sulh Ceza Mahkemesi, itirazın kabulüne, para cezasının iptaline karar vermiş, Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nce, yapılan itiraz üzerine, karara esas alınan bilirkişi incelemesine konu olan cd'lerin başka tahkikat dosyasına ait olduğu, itiraza konu film ve cd'ler hakkında bir araştırma yapılmadan karar verildiğinin anlaşıldığı açıklanarak, itirazın kabulü ile kararın kaldırılmasına karar verilmiştir.

ESKİŞEHİR 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 31.8.2009 gün ve Müt. No: 2009/219 sayı ile, 3257 sayılı Kanun'un değiştirilerek yapılan atıf suretiyle 5846 sayılı Kanun'un 81. maddesinde düzenlenen adli ceza uygulamasına geçildiği, ancak aynı Yasa'ya eklenen Ek-10 maddesinde idari para cezalarının uygulanacağının öngörüldüğü, bu durumda idare mahkemelerinin görevli kılındığı açıklanarak, itirazın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, Eskişehir 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nce, itiraz reddedilerek karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR 1. İDARE MAHKEMESİ; 23.8.2012 gün ve E:2012/556, K:2012/632 sayı ile, 3257 sayılı Yasa'nın 5846 sayılı Yasa ile yeniden düzenlenip 5224 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırıldığı ve bu Yasa'larda yapılan değişiklikler sonucu idari para cezalarına karşı başvuru yolu düzenlemesi yapılmadığı açıklanarak, Kabahatler Kanunu'na göre davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 14.01.2013 günlü toplantısında::

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim G. Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3257 sayılı Yasa'ya aykırı olarak davacının işyerinde bandrolsüz film ve program cd'si bulunduğundan bahisle davacıya verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

23.1.1986 tarih ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'nun "İdari Ceza" başlığını taşıyan 12. maddesi "9 uncu madde hükmüne aykırı olarak işletme belgesiz veya bandrolsüz ve özel işaretsiz eserlerin ve kopyalarının her biri için belediyelerce 10.000 lira para cezası tahsil edilir.

Belediye sınırları dışında bu cezalar, mahallin en büyük mülki amirliği tarafından verilir.

Bu cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal memurluğunca tahsil edilir.

İdari cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen cezalar kesindir" hükmünü taşımakta iken, 3.3.2004 tarih ve 5101 sayılı Çeşitli

Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 8. maddesi ile başlığıyla birlikte değiştirilmiş ve "Bandrol kullanımına ilişkin ihlâllerde uygulanacak ceza hükümleri:" başlığıyla "Bu Kanunun bandrol kullanımına ilişkin hükümlerine aykırı fiillerde bulunanlar hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 81 inci maddesinde öngörülen cezalar uygulanır" şeklinde yeniden düzenlenmiş olup, maddede atıfta bulunulan 5846 sayılı Yasa'nın 81. maddesi de anılan 5101 sayılı Yasa'nın 24. maddesiyle değiştirilmiş ve sözüedilen değişik 81. maddede, musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması ve Bakanlıkça bastırılıp satılacak olan bandrollerin alınabilmesi için bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhütnameyi doldurması zorunluluğu getirilmiş; bu maddede belirtilen ihlâllerde, genel kolluk ve zabıta tarafından yetkili ve görevlilerin ihbarı üzerine harekete geçilerek, usulsüz ve izinsiz olarak çoğaltılmış ve yayılmış nüsha ve yayınlar ile bunları çoğaltmaya yarayan her türlü araç ve diğer delillerin toplanarak Cumhuriyet Savcısına suç duyurusu ile birlikte sevk edileceği öngörülmüş; Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine usulsüz çoğaltılmış nüsha ve yayınlar ile teknik araçlar ve işyerleri hakkında yetkili mahkemece hangi yaptırımların uygulanacağı belirtilmiş; 9. fıkrasında ise, 3 bent halinde, bu Kanun hükümlerine aykırı kasıtlı fiiller nedeniyle açılacak kamu davasında mahkemece hükmedilecek hapis ve ağır para cezaları düzenlenmiştir.

Öte yandan, anılan 5101 sayılı Yasa'nın 26. maddesiyle 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. maddede "Aşağıda belirtilen hallerde idari para cezası uygulanır:

1- Bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele köprü ve benzeri yerlerde satışını yapanlar hakkında üçmilyar lira.

2- 44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren, 81 inci maddede belirtilen taahhütnamenin bir kopyasını almaksızın, bandrol alınması zorunlu fikir ve sanat eserlerini çoğaltan kişiler hakkında küçük işletmeler için onmilyar lira, orta büyüklükteki işletmeler için otuzmilyar lira, büyük işletmeler için yüzmilyar lira.

3- Ek 5 inci madde hükümlerine aykırı olarak derlenmesi gereken eserleri süresi içinde vermeyen kişiler hakkında beşmilyar lira.

Bu maddede öngörülen para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle mülki idare amirlerince verilir.

Para cezasının, tutanağın tebliği tarihinden itibaren on gün içinde ödenmesi gerekir. On gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi on gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar. Cezanın ödenmiş olması, yükümlülükleri ortadan kaldırmaz. Bu maddeye göre verilen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsil edilir.

Para cezaları ilgililere usulüne göre tebliğ edilir. Bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine işlemler durmaz. Mahkemenin itiraz üzerine verdiği kararlar kesindir. İtiraz, zorunlu görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak ve kısa sürede sonuçlandırılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Bu arada, 21.7.2004 tarih ve 25529 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 16. maddesiyle 3257 sayılı Yasa yürürlükten kaldırılmış ve "İşaret ve ibarelerin kullanılmaması" başlıklı 13. maddesinde "Değerlendirme ve sınıflandırma sonucu zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin kullanılmaması halinde, Bakanlığın talebi veya üçüncü kişilerin ihbarı üzerine mülki idare amirlerince filmlerin gösterim ve dağıtımı durdurulur.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri taşımayan filmlerin dağıtım ve gösterimini yapanlara onmilyar lira,

b) Zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan filmlerin yapımcılarına ellimillyar lira ,

c) Üzerindeki işaret ve ibarelere rağmen, bu işaret ve ibarelere uyulmaksızın dağıtım ve gösterim yapanlara ellimilyar lira,

İdari para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. İdari para cezasının ödenmiş olması, yükümlülükleri ortadan kaldırmaz" hükümlerine yer verilmiştir.

Bu düzenlemelerden: 3257 sayılı Yasa'nın "idari ceza" uygulamasına ilişkin 12. maddesi değiştirilerek yapılan atıf suretiyle 5846 sayılı Yasa'nın değişik 81. maddesinde düzenlenen "adli ceza" uygulamasına geçildiği; bununla beraber, yasakoyucu tarafından "idari ceza" uygulamasından vazgeçilmediği ve 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. madde ile 5224 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde sayılan hallerde idari para cezası uygulanacağının öngörüldüğü; ancak, idari cezalara karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde, 3257 sayılı Yasa'nın değiştirilen 12. maddesine göre sulh ceza mahkemeleri görevli iken, 5101 sayılı Yasa ile 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. madde ile 5224 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde idare mahkemelerinin görevli kılındığı anlaşılmaktadır.

Ancak, 23.01.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 146. maddesi ve 22.2.2012 gün ve 6279 sayılı Kanun'un 13. maddesi ile 5101 sayılı Yasa ile 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. maddede ve yine 5728 sayılı Kanun'un 555. maddesi ile 5224 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde yapılan değişiklik sonucu, 5846 ve 5224 sayılı Yasalarda idari para cezalarına karşı yapılacak itirazlara bakmakla görevli mahkeme konusunda düzenlemeye yer veril-memiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh

ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3257 sayılı Yasa'yı yürürlükten kaldıran 5224 sayılı Yasa ile 5846 sayılı Yasa'da idari para cezasına karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Eskişehir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 31.08.2009 gün ve Müt. No:2009/219 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 14.01.2013 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.